

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

“Ο κ. Κατσάμπας τονίζει πως, δεδομένου ότι οι ΗΠΑ κατέχουν «μόνον» το 16,53% των ψήφων στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του Ταμείου, δεν είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα της αρνησικυρίας. Καταλήγει πάντως στο συμπέρασμα ότι η αποχώρηση του ΔΝΤ από το ελληνικό πρόγραμμα θα ήταν όντως ευεργετική, υπό την έννοια ότι θα διέλυε τις πλάνες οι οποίες έχουν κτιστεί γύρω από το όνομά του.

Θάνος Κατσάμπας

Ο πρώην εκπρόσωπος της Ελλάδας στο ΔΝΤ στη «Ν»

Στον Βασίλη Κωστούλα
vkost@naftemporiki.gr

Η κυβέρνηση δεν ήθελε να εφαρμόσει το πρόγραμμα

Αμέσως μετά την υπογραφή του μνημονίου η κυβέρνηση άρχισε να αναζητεί τρόπους να τροποποιήσει τη συμφωνία. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρχε πρόθεση για τήρηση των αρχικών δεσμεύσεων και έτσι άρχισε η ατέρμων διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης των συμπεφωνημένων.

Ετσι περιγράφει στη «Ν» τις συνθήκες οι οποίες οδήγησαν στη μεγάλη καθυστέρηση της δεύτερης αξιολόγησης το πρώην ανώτερο στέλεχος και πρώην εκπρόσωπος της Ελλάδας στο ΔΝΤ Θάνος Κατσάμπας. Σήμερα Nonresident Senior Fellow στη δεξαμενή σκέψης The Atlantic Council, ο κ. Κατσάμπας υπογραμμίζει ότι έννοιες όπως η «πολιτική λύση» ή ο «έντιμος συμβιβασμός» είναι ασυμβίβαστες με τον τρόπο λειτουργίας των θεσμών. Εξάλλου, «οι πολιτικοί δέχονται τις εισηγήσεις των τεχνοκρατών και όχι το αντίστροφο». Ο ίδιος εξηγεί γιατί οι ΗΠΑ, και να το θέλουν, δεν μπορούν να αποσύρουν το ΔΝΤ από την Ελλάδα. Στον αντίποδα αυτής της συζήτησης, ο κ. Κατσάμπας τονίζει την ανάγκη παρεμβάσεων -στον εργασιακό, φορολογικό και επενδυτικό τομέα- που θα αυξήσουν την παραγωγική ικανότητα της χώρας, στη βάση ενός μοντέλου το οποίο εκ των πραγμάτων θα επικεντρωθεί στις υπηρεσίες. Αναλυτικότερα, ο κ. Κατσάμπας αναφέρει:

Μετά την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ, μια σειρά αναλυτών εκτιμά ότι εμφανίζει αυξημένες πιθανότητες το σενάριο εξόδου του ΔΝΤ από το ελληνικό πρόγραμμα. Υπάρχουν ενδείξεις ότι αυτή είναι η πρόθεση της νέας αμερικανικής προεδρίας; Αρκεί η πολιτική βούληση των ΗΠΑ για την απεμπλοκή του ΔΝΤ από την Ελλάδα;

«Καμία βούληση της αμερικανικής κυβέρνησης δεν μπορεί να επηρεάσει την τύχη του προγράμματος του ΔΝΤ με την Ελλάδα, γιατί οι αποφάσεις για την έγκριση ή όχι προγραμμάτων στήριξης λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία. Δεδομένου ότι οι ΗΠΑ κατέχουν “μόνον” το 16,53% των ψήφων στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του Ταμείου, δεν είναι σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμα της αρνησικυρίας. Τώρα, κατά πόσον η νέα κυβέρνηση Τραμπ γενικά διάκειται ευμενώς ή δυσμενώς για το ελληνικό πρόγραμμα, αυτό είναι κάτι που δεν έχει ξεκαθαριστεί ακόμη».

Γιατί η Ευρωζώνη και δη η Γερμανία επιμένουν, επτά χρόνια μετά, στη συμμετοχή του ΔΝΤ ως απαραίτητου όρου για τη συνέχιση του ελληνικού προγράμματος; Είναι απλώς τυπικοί με τις προδιαγραφές οι οποίες παρουσιάστηκαν στα κοινοβούλια των κρατών - μελών; Ή υπάρχει ακόμη έλλειμμα εμπιστοσύνης στην αποτελεσματικότητα των ευρωπαϊκών θεσμών κατά τη διαχείριση της κρίσης;

«Στην αρχή της ελληνικής κρίσης, το θέμα ήταν ξεκάθαρα έλλειψη τεχνογνωσίας για τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την επιτήρηση σταθεροποιητικών προγραμμάτων - αυτό το είχαν δεχθεί οι ίδιοι οι Ευρωπαίοι. Αλλά αυτήν τη στιγμή η επιμονή για συμμετοχή του ΔΝΤ είναι θέμα τυπικό μέσα σε μια πολιτική πραγματικότητα: εφόσον το γερμανικό κοινοβούλιο ενέκρινε το δεύτερο μνημόνιο με την προδοκία ότι το ΔΝΤ θα επανήρχετο στο πρόγραμμα, είναι πολύ δύσκολο για τη γερμανική κυβέρνηση να αγνοήσει αυτήν τη συμφωνία, ειδικά εν όψει των επικείμενων εκλογών του Σεπτεμβρίου. Στο μόνο ίσως θέμα που η Ευρωζώνη θεωρεί ότι το ΔΝΤ εξακολουθεί να έχει ανώτερη τεχνογνωσία είναι η εκτίμηση της βιωσιμότητας του χρέους».

Σε κάθε περίπτωση, η ελληνική κυβέρνηση εμφανίζεται να επιζητεί την αποχώρηση του ΔΝΤ από την εποπτεία της ελληνικής οικονομίας. Ποια είναι τα κίνητρα αυτής της στρατηγικής επιλογής και τι συμπεριφέρει τελικά τη χώρα;

«Εγώ θα θεωρούσα την τοποθέτηση της ελληνικής κυβέρνησης μάλλον σχιζοφρενική, γιατί οπωσδήποτε αναγνωρίζει (και συμφωνεί με) την επιμονή του ΔΝΤ για χαμηλότερα πρωτογενή πλεο-

Οι έννοιες της «πολιτικής λύσης» και του «έντιμου συμβιβασμού» υποβαθμίζουν την Ελλάδα στη συνείδηση των διεθνών πιστωτών.

νάσματα και βαθύτερη ελάφρυνση του χρέους. Προσωπικά είμαι της γνώμης ότι η παρουσία του ΔΝΤ έχει δώσει αφορμή για τόσο εκτενή παραπλάνηση, παραπληροφόρηση και σύγχυση σχετικά με τα αίτια, τη χρονική διάρκεια και τον τρόπο τερματισμού της κρίσης, ώστε πιστεύω ότι η αποχώρηση του Ταμείου θα είχε ευεργετικά αποτελέσματα. Προτιμότερο να ξεκινήσουν η Ελλάδα και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί από το μηδέν».

Το ερώτημα το οποίο, εδώ και μήνες, πλανάται στη δημόσια συζήτηση στην Ελλάδα είναι το «τις πταίες»; για την καθυστέρηση της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος. Ποια είναι η γνώμη σας;

«Δεν έχω καμία αμφιβολία ότι η καθυστέρηση της δεύτερης αξιολόγησης οφείλεται σε δύο στρατηγικές της ελληνικής κυβέρνησης, οι οποίες δυστυχώς είναι ανεφάρμοστες: Πρώτον, η εξεύρεση “πολιτικής λύσης” και, δεύτερον, η επιπόνη ενός “έντιμου συμβιβασμού”. Και οι δύο έννοιες είναι ασυμβίβαστες με τον τρόπο λειτουργίας των θεσμών. Πολιτική λύση δεν υπάρχει, γιατί υπονοεί παράκαμψη των τεχνοκρατικών εκτιμήσεων από τους πολιτικούς προϊσταμένους. Μετά από επτά χρόνια μνημονίων, εξακολουθεί να υπάρχει αυτή η θλιβερή πλάνη, την απάντηση στην οποία δίνουν συστηματικά η κα Λαγκάρντ και η κα Μέρκελ με το να παραπέμπουν τους συνομιλητές τους στους θεσμούς και το Eurogroup. Ελπίζω η πρόσφατη αναγνώριση και ευρύτερη διάδοση του όρου “συμφωνία σε τεχνικό επίπεδο” να θέσει οριστικό τέρμα στην αυ-

“Το νέο αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας πρέπει να επικεντρωθεί σε υπηρεσίες (ιατρικός τουρισμός, πράσινη ενέργεια, μεταφορές, κόμβοι διοικητικής μέριμνας).

ταπάτη της πολιτικής λύσης, εφόσον πρέπει να γίνει πλέον κατανοητό ότι οι πολιτικοί δέχονται τις εισηγήσεις των τεχνοκρατών και όχι το αντίστροφο!

“Έντιμος συμβιβασμός” είναι ατυχώς “ανέντιμη διαπραγμάτευση”, υπό την έννοια ότι αμέσως μετά την υπογραφή του μνημονίου η κυβέρνηση άρχισε να αναζητεί τρόπους να τροποποιήσει τη συμφωνία. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρχε πρόθεση για τήρηση των αρχικών δεσμεύσεων και έτσι άρχισε η ατέρμων διαδικασία επαναδιαπραγμάτευσης των συμπεφωνημένων, που οδήγησε και πάλι στη μεγάλη καθυστέρηση της δεύτερης αξιολόγησης.

Μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι οι έννοιες της “πολιτικής λύσης” και του “έντιμου συμβιβασμού” υποβαθμίζουν την Ελλάδα στη συνείδηση των διεθνών πιστωτών περισσότερο από κάποια άγνοια θεσμικών κανονισμών ή εξειδικευμένων οικονομικών γνώσεων». **Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις διαβουλεύσεις της διαφανόμενης επιδείνωσης των οικονομικών στοιχείων της Ελλάδας -εν πολλοίς, εξαιτίας της καθυστέρησης αυτής καθ’ αυτήν- αρχής γενομένης από το τελευταίο 3μηνο του 2016; Ζητούν οι θεσμοί ισχυρότερες εγγυήσεις; Αυξάνεται ο «λογαριασμός»;**

«Δεν γνωρίζω τις λεπτομέρειες της τρέχουσας διαπραγμάτευσης και συνεπώς δεν μπορώ να απαντήσω στο συγκεκριμένο σας ερώτημα. Αλλά είμαι σχεδόν βέβαιος ότι λόγω της αναθεώρησης των στοιχείων, οι θεσμοί θα περιμένουν μέχρι την πιστοποίηση των τελικών στοιχείων του 2016 από τη Eurostat πριν οριστικοποιήσουν τα νούμερα της αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, δεν είναι σίγουρο ότι θα αυξηθεί ο “λογαριασμός”. Αν, λόγω χάριν, το πρωτογενές δημοσιονομικό πλεόνασμα αποδειχθεί υψηλότερο από αυτό που προβλεπόταν στο πρόγραμμα (όπως διαρκώς υποστηρίζει η κυβέρνηση τους τελευταίους μήνες), είναι βέβαιο ότι τα μέτρα για την επίτευξη του αντίστοιχου στόχου το 2018 (3,5% του ΑΕΠ) θα είναι χαμηλότερα απ’ ό,τι είχε προβλεφθεί αρχικά. Τα μνημόνια είναι “ζωντανά” κείμενα που υπόκεινται σε μεταβολές και τροποποιήσεις. Αυτός, άλλωστε, είναι και ο σκοπός των αξιολογήσεων».

Η Ελλάδα διανύει το έβδομο έτος εντός του ευρωπαϊκού μηχανισμού οικονομικής διάσωσης και το σενάριο της ανάκαμψης δείχνει αρκετά αισιόδοξο με βάση τα ποιοτικά στοιχεία. Ανεξαρτήτως των αξιώσεων των πιστωτών ή των επιδιώξεων του ελληνικού πολιτικού συστήματος, πώς θα συνοψίζατε τις παρεμβάσεις εκείνες οι οποίες θα ήταν σε θέση να διαμορφώσουν θετική προοπτική για την ελληνική οικονομία;

«Αυτό είναι το σημαντικότερο ερώτημα και η απάντηση επί χάρτου είναι απλή, γιατί είναι πασίγνωστη και τετριμμένη: οι παρεμβάσεις πρέπει να πάρουν τη μορφή μέτρων που θα αυξήσουν την παραγωγική ικανότητα της χώρας, δηλαδή επενδύσεων σε έργα υποδομής και στην πολλαπλή επιμόρφωση του εργατικού δυναμικού. Τέτοιες επενδύσεις, οι οποίες σημειωτέον δεν πρέπει να είναι απόρροια επιδοτήσεων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, απαιτούν τρεις θεμελιώδεις συνέργειες: Πρώτον, σταθερό και ευέλικτο εργασιακό καθεστώς, δεύτερον σταθερό και αναπτυξιακό φορολογικό καθεστώς, και τρίτον, σταθερό και απλό νομοθετικό καθεστώς για την προσέλκυση επενδύσεων. Προφανής προϋπόθεση είναι και η άρση των περιορισμών κίνησης κεφαλαίων. Τέλος, πιστεύω ότι το νέο αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας πρέπει να επικεντρωθεί σε υπηρεσίες (ιατρικός τουρισμός, πράσινη ενέργεια, μεταφορές, κόμβοι διοικητικής μέριμνας), δεδομένου ότι η παραγωγή ανταγωνιστικών αγαθών έχει χαθεί οριστικά όχι μόνον για την Ελλάδα αλλά και για τον υπόλοιπο δυτικό κόσμο υπέρ των χωρών της Ασίας και της Άπω Ανατολής». [SID:10958696]